

دانشگاه مراغه

معاونت آموزشی و پژوهشی

مدیریت پژوهش و فناوری

**شیوه‌نامه کرسی‌های نظریه پردازی،
نوآوری، نقد و مناظره**

تابستان ۱۳۹۶

مقدمه:

در راستای فراهم نمودن فضای نشاط و شکل‌گیری تفکر انتقادی و خلاقیت علمی و فرهنگی و همچنین ایجاد فضای نوآوری و نظریه‌پردازی و نقد و نظر در حوزه علوم انسانی و معارف دینی کرسی‌های ترویجی به عنوان بستری جهت تامین و تقویت این فضای ایجاد شده است. با عنایت به ۴ امتیاز ابلاغ شده کرسی‌های ترویجی طبق ماده ۱۱ جدول ۱-۳ آیین‌نامه ارتقاء سال ۱۳۹۵ مصوب وزارت علوم و شورای عالی انقلاب فرهنگی و تصویب آیین‌نامه برگزاری این کرسی‌ها در جلسه صد و پانزدهم مجمع هیات حمایت از کرسی‌های نظریه پردازی، نقد و مناظره، " شیوه‌نامه کرسی‌های نظریه پردازی، نوآوری، نقد و مناظره " دانشگاه مراغه در جلسه شورای پژوهشی دانشگاه و جلسه هیات رئیسه دانشگاه به تصویب رسید.

بخش اول: کلیات**ماده ۱: تعاریف**

نوآوری: به ارائه نظریه، پرسش، پاسخ، نقد، تبیین، یا روشی نوین در باب یک نظر، موضوع یا مسئله ای کهن و نو اطلاق می‌شود.

نظریه‌پردازی: ارائه نظریه علمی جدید که محصول مطالعه و پژوهش روش‌مند و دارای مبانی، فرضیه و دلایل کافی و ساختار علمی منطقی باشد.

نقد: بیان مستدل و مستند محاسن و معایب یک مکتب، دیدگاه، نظریه یا اثر علمی با رعایت منطق و اخلاق نقد می‌باشد. مناظره: به گفتگوی رو در روی دست‌کم دو صاحب نظر درباره مکتب، مسئله، موضوع، نظریه و اثر علمی اطلاق می‌شود که از تمامی مختصات نقد علمی برخوردار باشد.

ماده ۲: اهداف

- ۱-۲- ایجاد فرصت رسمی، قانونی و شایسته برای طرح نظریات و نقدهای جدید در فضاهای علمی و تخصصی؛
- ۲-۲- کمک به حل مسائل و معضلات علمی و گسترش مرزهای دانش و معرفتی در حوزه علوم انسانی و اسلامی؛
- ۳-۲- حمایت معنوی، تشویق و تکریم نخبگان علمی در حوزه‌های علوم انسانی و اسلامی؛
- ۴-۲- کمک به شفاف‌سازی ظرفیت‌ها و ایجاد امکان شناسایی استعدادهای علمی ناشناخته و نوآوری‌ها و نظریه‌های جدید در حوزه‌های مختلف علوم انسانی و اسلامی؛
- ۵-۲- افزایش نشاط علمی در میان پژوهش‌گران، استادان و اعضای هیات علمی مؤسسه.

بخش دوم: ارکان

ارکان کرسی‌ها عبارت است از:

الف) کمیته حمایت از کرسی‌ها؛

(ب) کمیته داوران؛
(ج) صاحبان کرسی.

الف) کمیته حمایت از کرسی‌ها

ماده ۳: تعریف کمیته حمایت

کمیته حمایت از کرسی‌ها عبارتست از شورایی که متکفل تدوین برنامه‌ها و فراهم نمودن زمینه لازم برای تحقق اهداف کرسی‌ها در جهت تولید علم و ترویج آزاد اندیشی در حوزه علوم انسانی و معارف دینی است.

ماده ۴: ترکیب اعضاء

ترکیب اعضای کمیته حمایت از کرسی‌ها عبارت است از:

- ۴-۱- معاون پژوهشی؛
- ۴-۲- مدیر پژوهش و فناوری (دبیر کمیته)؛
- ۴-۳- مدیر گروه علمی مرتبط؛
- ۴-۴- دو نفر صاحب نظر به عنوان عضو ثابت به تصویب هیات رئیسه.

ماده ۵: وظایف کمیته

- ۵-۱- تعیین مدیر کرسی؛
- ۵-۲- بررسی صلاحیت کمیته داوران کرسی که توسط گروه‌های علمی معرفی می‌شوند؛
- ۵-۳- رسیدگی به گزارش‌های دبیر؛
- ۵-۴- تصویب برنامه سالیانه کمیته؛
- ۵-۵- تصویب بودجه سالیانه پیشنهادی دبیر؛
- ۵-۶- تصویب سیاست‌ها و ضوابط تشویقی برای ترویج و رونق کرسی‌ها.

ماده ۶: وظایف دبیر

- ۶-۱- تهیه و تنظیم برنامه سالانه و پیشنهاد آن به کمیته جهت تصویب؛
- ۶-۲- نظارت بر نحوه برگزاری کرسی‌ها؛
- ۶-۳- برآورد و پیشنهاد بودجه سالیانه؛
- ۶-۴- نظرسنجی، نیازسنجی جهت هر چه کامل‌تر برگزار شدن کرسی‌ها؛
- ۶-۵- ارائه گزارش کرسی‌های برگزار شده و پیشنهادهای تکمیلی برای بهینه‌سازی محتوایی و اجرایی کرسی‌ها به کمیته؛
- ۶-۶- ارائه گزارش شش‌ماهه به کمیته؛
- ۶-۷- پیگیری مصوبات کمیته حمایت؛
- ۶-۸- انجام وظایف محوله دیگر از سوی کمیته حمایت.

(ب) کمیته داوران

ماده ۷: تعریف کمیته داوران

کمیته داوران به جمعی از خبرگان علمی در حوزه‌ای خاص اطلاق می‌شود که برای ارزیابی روشمند و علمی کرسی تعیین می‌شوند.

ماده ۸: ترکیب و نحوه تشکیل کمیته داوران

کمیته داوران برای هر کرسی به صورت جداگانه، به پیشنهاد گروه علمی مربوط و تأیید کمیته حمایت، بر اساس ضوابط زیر تشکیل خواهد شد:

- ۱-۸- عضویت سه نفر از صاحب‌نظران برجسته در رشته مربوط و برخوردار از شرایط زیر:
 - تحصیلات یا مطالعات تخصصی حوزوی یا دانشگاهی مرتبط با موضوع کرسی؛
 - برخورداری از صلاحیت‌های اخلاقی لازم (غیر ذی‌نفع بودن، ادب نقد، انصاف در داوری...) و آشنایی کافی با ضوابط و فرآیند برگزاری کرسی‌ها؛
- ۲-۸- از میان اعضا یک نفر به عنوان دبیر با رأی اکثریت انتخاب خواهد شد؛
- ۳-۸- مدیر گروه الزاماً عضو کمیته داوران خواهد بود و نیز یک عضو الزاماً از خارج گروه انتخاب خواهد شد؛
- ۴-۸- جلسات کمیته داوران با حضور همه اعضا رسمیت پیدا خواهد نمود.

ماده ۹: وظایف کمیته داوران

- ۱-۹- بررسی و تأیید طرح‌نامه و صاحب کرسی؛
- ۲-۹- انتخاب ناقدان یا ارزیابان؛
- ۳-۹- جمع‌بندی و ارزیابی مباحث در زمان برگزاری کرسی؛
- ۴-۹- امتیاز دهی.

تبصره ۱: در صورت لزوم، کمیته داوران از صاحبان کرسی جهت ارائه توضیحات تکمیلی درباره طرح‌نامه و توجیه آنها در خصوص نحوه برگزاری کرسی، دعوت به عمل خواهد آورد.

تبصره ۲: وظیفه دبیر کمیته داوران، برگزاری نشست‌های کمیته، انجام رأی‌گیری، تهیه صورت‌جلسات و ابلاغ مصوبات خواهد بود.

ج) صاحبان کرسی**ماده ۱۰: تعریف صاحب کرسی**

صاحب کرسی به فرد و یا افرادی که به نظریه‌پردازی، نوآوری، نقد و مناظره در مورد یک نظریه، موضوع، مسئله و اثر خاص می‌پردازد، اطلاق می‌گردد.

ماده ۱۱: ویژگی‌های صاحبان کرسی

- ۱۱-۱- داشتن تحصیلات یا مطالعات تخصصی حوزوی یا دانشگاهی درباره موضوع کرسی؛
 ۱۱-۲- اشراف بر نظریات و دیدگاه‌های مطرح در موضوع مورد بحث؛
 ۱۱-۳- داشتن قدرت تجزیه و تحلیل علمی و نیز داشتن قدرت نقد در موضوع مورد بحث.

بخش سوم) روند برگزاری کرسی‌ها

ماده ۱۲: روند برگزاری کرسی‌ها

- ۱۲-۱- ارائه درخواست برگزاری کرسی به مدیریت امور پژوهشی توسط صاحب کرسی؛
 ۱۲-۲- تکمیل طرح‌نامه و ارائه مدارک لازم از سوی شخص متقاضی به مدیریت امور پژوهشی؛
 ۱۲-۳- ارسال طرح‌نامه به گروه علمی مربوط از سوی مدیریت امور پژوهشی جهت تصویب طرح‌نامه، صلاحیت محقق، نوع کرسی و کفایت مدارک؛
 ۱۲-۴- انتخاب اعضای کمیته داوران در گروه علمی مربوطه و پیشنهاد آنان به کمیته حمایت؛
 ۱۲-۵- تأیید اعضای کمیته داوران و معرفی مدیر کرسی توسط کمیته حمایت؛
 ۱۲-۶- تشکیل جلسه کمیته داوران برای:
 - تأیید نهایی طرح‌نامه، صلاحیت محقق و نوع کرسی
 -انتخاب ناقدان یا ارزیابان (ویژگی‌های علمی ناقدان یا ارزیابان با ویژگی‌های صاحبان کرسی - مندرج در ماده ۱۱ این آیین‌نامه - یکسان خواهد بود)
 -دعوت از صاحب کرسی برای گفتگو در صورت لزوم (پیش‌کرسی)
 ۱۲-۷- برگزاری کرسی؛
 ۱۲-۸- جمع‌بندی و اظهار نظر نهایی کمیته داوران در جلسه و ارسال آن به معاونت پژوهش و کمیته حمایت از کرسی‌ها (توسط دبیر کمیته)؛
 ۱۲-۹- اقدامات حمایتی توسط معاونت پژوهش.

ماده ۱۳: نحوه امتیازدهی

- امتیازدهی کرسی‌ها به شرح زیر صورت خواهد گرفت:
 ۱۳-۱- معدل امتیازات مدعوین بر اساس برگه نظرخواهی و همراه با امضاء؛ (این برگه از قبل برای مدعوین همراه دعوت‌نامه ارسال می‌شود)؛
 تبصره ۳: معدل رأی مدعوین به عنوان یک رأی به رأی کمیته داوران اضافه خواهد شد.
 ۱۳-۲- معدل امتیاز کمیته داوران بر اساس برگه نظرخواهی همراه با امضاء؛
 تبصره ۴: مجموع امتیازات از سوی کمیته داوران تأیید و در قالب صورت‌جلسه‌ای به امضای اعضای کمیته مزبور خواهد رسید.
 از مجموع ۱۰۰ امتیاز، درجه کرسی به شرح زیر از سوی کمیته داوران اعطا خواهد شد:
 الف) ۹۱ تا ۱۰۰ = عالی
 ب) ۸۱ تا ۹۰ = خوب
 ج) ۶۵ تا ۸۰ = متوسط

(د) زیر ۶۵ = ضعیف

ماده ۱۴: نحوه تأیید و حمایت توسط معاونت پژوهشی

پس از اعطای امتیاز از سوی کمیته داوران، معاونت پژوهشی صرفاً برای کرسی‌های حائز رتبه عالی و خوب، در سربرگ‌های مخصوص گواهی صادر خواهد کرد.

پس از امتیازدهی هر کرسی، به شرح زیر از صاحب کرسی، حمایت به عمل خواهد آمد:

(الف) انتشار نتایج کرسی یا مقاله صاحب نظریه یا نوآوری یا نقد در نشریات علمی-پژوهشی؛

(ب) تقدیر در مراسم رسمی؛

(ج) برخورداری از حمایت‌های مادی و معنوی مثل افزایش رتبه علمی یا اعطای جایزه ویژه و...

(د) معرفی به دبیرخانه حمایت از کرسی‌های نظریه‌پردازی جهت برگزاری کرسی رسمی.

نمودار برگزاری کرسی‌های نظریه‌پردازی، نوآوری، نقد و مناظره**ماده ۱۵:** نحوه برگزاری کرسی‌ها

ردیف	کرسی نظریه‌پردازی یا نوآوری	کرسی نقد	کرسی مناظره
۱	قرائت آیاتی از قرآن کریم	قرائت آیاتی از قرآن کریم	قرائت آیاتی از قرآن کریم
۲	خیرمقدم، اعلام برنامه، زمان‌بندی و معرفی گروه	خیرمقدم، اعلام برنامه، زمان‌بندی و معرفی گروه	خیرمقدم، اعلام برنامه، زمان‌بندی و...
۳	دعوت از صاحب نوآوری یا نظریه و نیز کمیته داوران و ناقدان جهت قرار گرفتن در جایگاه و معرفی آنان	دعوت از صاحب نقد و نیز کمیته داوران و ارزیابان جهت قرار گرفتن در جایگاه و معرفی آنان	دعوت از مناظره‌گران و نیز کمیته داوران و ارزیابان جهت قرار گرفتن در جایگاه و معرفی آنان
۴	سخنرانی صاحب نظریه یا نوآوری در سرفصل‌های زیر: ۱- تعریف اصطلاحات کلیدی؛ ۲. مسئله اصلی؛ ۳. فرضیه؛ ۴. مبانی؛ ۵. دلایل؛ ۶. تفاوت فرضیه با فرضیه رقیب؛ ۷. شرح و تبیین نوآوری یا نظریه؛ ۸. نتیجه‌گیری و اعلام آثار و نتایج نوآوری یا نظریه.	سخنرانی صاحب نقد در سرفصل‌های زیر: ۱. تعریف اصطلاحات کلیدی؛ ۲. تبیین روش نقد؛ ۳. توصیف مسئله اصلی و موضوع نقد؛ ۴. شرح و تبیین نقد؛ ۵. بیان تفاوت نقد با نقدهای قبلی؛ ۶. نتیجه‌گیری و اعلام آثار و نتایج نقد.	طرح بحث مناظره‌گر اول و دوم در سرفصل‌های زیر: ۱. تعریف اصطلاحات کلیدی؛ ۲. تبیین روش ارائه بحث و توصیف مسئله مناظره.
۵	سخنرانی ناقد اول و دوم در بخش‌های زیر: ۱. تبیین روش نقد؛ ۲. تبیین محل نزاع؛ ۳. تبیین نقاط قوت؛	سخنرانی ارزیاب اول و دوم در بخش‌های زیر: ۱. ارزیابی روش نقد؛ ۲. تبیین نقاط قوت؛	مباحثه و مناظره

	۴. تبیین نقاط ضعف؛ ۵. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.	۳. تبیین نقاط ضعف؛ ۴. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.	
۶	پاسخ صاحب نظریه یا نوآوری به ناقدان براساس بخش‌های زیر: ۱. اشکالات روش‌شناختی؛ ۲. اشکالات مربوط به فهم نوآوری یا نظریه؛ ۳. اشکالات مربوط به نقاط ضعف؛ ۴. نتیجه‌گیری.	پاسخ صاحب نقد به ارزیابان براساس بخش‌های زیر: ۱. ارزیابی روش نقد در مناظره؛ ۲. تبیین نقاط قوت؛ ۳. تبیین نقاط ضعف؛ ۴. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.	سخنرانی ارزیاب اول و دوم در بخش‌های زیر: ۱. ارزیابی روش نقد در مناظره؛ ۲. تبیین نقاط قوت؛ ۳. تبیین نقاط ضعف؛ ۴. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.
۷	طرح پرسش کتبی یا شفاهی از سوی مدعوین	طرح پرسش کتبی یا شفاهی مدعوین	پاسخ مناظره‌گران به ارزیابان بر اساس بخش‌های زیر: ۱. اشکالات مربوط به روش نقد در مناظره ۲. اشکالات مربوط به نقاط ضعف ۳. نتیجه‌گیری
۸	پاسخ نوآور یا نظریه‌پرداز به پرسش‌های مدعوین	پاسخ صاحب نقد به پرسش‌های حضار	طرح پرسش کتبی یا شفاهی مدعوین
۹	طرح سؤالات کمیته داوران	طرح سؤالات کمیته داوران	پاسخ مناظره‌گران به مدعوین
۱۰	پاسخ صاحب نظریه یا نوآوری به سؤالات کمیته داوران	پاسخ صاحب نقد به سؤالات کمیته داوران	طرح سؤالات کمیته داوران
۱۱	محاسبه و اعلام امتیاز از سوی کمیته داوران	محاسبه و اعلام امتیاز از سوی کمیته داوران	پاسخ مناظره‌گران به سؤالات کمیته داوران
۱۲	اعلام پایان جلسه از سوی مدیر کرسی	اعلام پایان جلسه از سوی مدیر کرسی	محاسبه و اعلام امتیاز از سوی کمیته داوران
۱۳	-----	-----	اعلام پایان جلسه از سوی مدیر کرسی

تبصره ۵: در صورتی که صاحب کرسی سرفصل دیگری برای طرح نظریه خود دارد، باید برای آن دلیل منطقی داشته باشد.
تبصره ۶: وظیفه مدیر کرسی، تبیین و اجرای ضوابط مربوط به ماده پانزده این آیین‌نامه، تنظیم و مدیریت وقت و اعلام سؤالات کتبی مدعوین می‌باشد.

تبصره ۶: طرح سؤالات کتبی یا شفاهی مدعوین منوط به ثبت‌نام قبلی است.

بخش چهارم: نظام‌نامه برگزاری کرسی‌های دانش‌پژوهی

ماده ۱۶: دانش‌پژوهانی که متقاضی برگزاری کرسی‌اند باید دست‌کم در حال تدوین پایان‌نامه کارشناسی ارشد باشند.

ماده ۱۷: مراحل برگزاری کرسی‌های دانش‌پژوهی

- ۱-۱۷ دریافت طرح‌نامه از معاونت پژوهشی توسط دانش‌پژوه؛
- ۲-۱۷ ارسال درخواست برگزاری کرسی به همراه طرح‌نامه تکمیل شده به گروه علمی مربوطه؛
- ۳-۱۷ بررسی طرح‌نامه در گروه و معرفی مجری و دو داور و ناقد یا ارزیاب؛
- ۴-۱۷ برگزاری کرسی؛
- ۵-۱۷ جمع‌بندی، امتیازدهی در جلسه و ارائه گزارش به گروه توسط داوران؛
- ۶-۱۷ ارائه گزارش به معاونت پژوهشی توسط گروه مربوطه؛
- ۷-۱۷ صدور سند برگزاری کرسی و اقدامات حمایتی توسط معاونت پژوهشی.

ماده ۱۸: نحوه برگزاری کرسی

- ۱-۱۸ قرائت آیاتی از قرآن کریم؛
- ۲-۱۸ خیر مقدم، اعلام برنامه و زمان‌بندی و معرفی صاحب کرسی و گروه؛
- ۳-۱۸ ارائه بحث حتی‌الامکان براساس محورها زیر:
 - ۱-۳-۱۸ تعریف اصطلاحات کلیدی
 - ۲-۳-۱۸ مسئله اصلی
 - ۳-۳-۱۸ فرضیه
 - ۴-۳-۱۸ مبانی
 - ۵-۳-۱۸ دلایل
 - ۶-۳-۱۸ تفاوت نظریه با نظریه‌های رقیب
 - ۷-۳-۱۸ نتیجه‌گیری و اعلام آثار و نتایج نظریه
- ۴-۱۸ بیان نقاط قوت و ضعف توسط داوران؛
- ۵-۱۸ پاسخ دانش‌پژوه؛
- ۶-۱۸ طرح پرسش کتبی یا شفاهی از سوی حضار و دفاع دانش‌پژوه؛
- ۷-۱۸ امتیاز دانش‌پژوه از سوی داوران؛
- ۸-۱۸ اعلام پایان جلسه از سوی مجری کرسی.

ماده ۱۹: نحوه امتیازدهی

- الف) ۹۱ تا ۱۰۰ = عالی
- ب) ۸۱ تا ۹۰ = خوب
- ج) ۶۵ تا ۸۰ = متوسط
- د) زیر ۶۵ = ضعیف

امتیاز فوق بر اساس برگه ارزیابی توسط داوران کرسی اعطا خواهد شد.